

Guide til observation - plejefamilier

For mange indikatorer i kvalitetsmodellen gælder det, at observationer kan supplere de øvrige datakilder i en vurdering af, om der er overensstemmelse mellem det, der siges og skrives om plejefamilien og det, der finder sted i praksis. Om der f.eks. er overensstemmelse mellem plejefamiliens egen beskrivelse af værdier i opdragelsen og den tilsynsførendes iagttagelser af kommunikationen og samspillet under tilsynsbesøget.

Observationsdata kan bestå af den tilsynsførendes iagttagelser af igangværende aktiviteter, kommunikation og samspil, boligindretning og øvrige fysiske rammer m.m.

I det følgende gives inspiration til, hvilke typer af observationsdata, der kan være med til at belyse forhold af relevans for hvert tema i kvalitetsmodellen. Nogle former for observationer er nævnt under flere temaer, fordi de kan anvendes til at belyse flere forskellige forhold.

Tema: Uddannelse og beskæftigelse

Ses det afspejlet i praksis, at plejefamilien understøtter plejebørns uddannelse og/eller beskæftigelse?

- Kommunikation og samspil
 - Hvordan kommunikerer plejeforældre og børn (både egne børn og plejebørn) om skole, uddannelse og beskæftigelse? (Bliver det prioriteret i hjemmet?)
- Aktiviteter
 - Hvilke aktiviteter foregår i hjemmet under tilsynsbesøget? (F.eks. lektielæsning, pakning af skoletaske mv.)
- Fysiske rammer
 - Understøtter de fysiske rammer plejebørns behov i forhold skolegang eller uddannelse? (Det kan f.eks. være i form af plads og ro til lektielæsning, pc, skrivebord mv.)

Tema: Selvstændighed og sociale relationer

Ses det afspejlet i praksis, at plejefamilien styrker plejebørnenes selvstændighed og sociale kompetencer?

Ses en understøttelse af plejebørnenes relation til familie og netværk afspejlet i praksis?

- Kommunikation og samspil
 - Hvordan opleves omgangstone, sprogbrug og tiltaleformer i familien?
 - Hvordan engageres og motiveres plejebørn til at deltage i aktiviteter i og uden for plejefamilien?
 - Hvordan understøttes plejebørn i samværet med pårørende og venner?
 - Hvordan omtales plejebørnenes forældre i familien?
 - Hvordan omtales plejebørnenes venner og øvrige netværk?
- Aktiviteter

- Hvilke aktiviteter foregår i hjemmet under tilsynsbesøget?
- Tager plejebørnene del i hjemmets gøremål? (F.eks. rengøring, borddækning, madlavning, tøjvask mv.)
- Fysiske rammer
 - Ses plejebørns indflydelse og præg på indretning af eget værelse?
 - Er rammerne tilstede for at invitere venner eller pårørende på besøg? (F.eks. eget værelse og opholdsrum)
 - Ses tegn på kontakt til plejebørnens familie og netværk (F.eks. billeder, postkort mv.)

Tema: Målgruppe, metoder og resultater

Ses målsætninger for plejebørns ophold afspejlet i praksis? Ses plejebørns inddragelse i og indflydelse på eget liv afspejlet i praksis? Ses det afspejlet i praksis, at plejefamilien understøtter plejebørns sundhed og trivsel?

- Kommunikation og samspil
 - Hvordan opleves omgangstone, sprogbrug og tiltaleformer i familien?
 - Hvordan inddrages og deltager plejebørn i samtaler?
 - Hvordan håndteres situationer, hvor plejebørn udtrykker ønsker eller skal træffe valg?
 - Hvordan forebygges eller løses konflikter?
- Aktiviteter
 - Ses der tegn på, at plejebørn deltager i planlagte aktiviteter som f.eks. sport eller sociale aktiviteter? (Følges f.eks. aftaler indgået med den kommune, der ansvaret for barnets ophold i plejefamilien?)
 - Følges evt. planlagte dagsstrukturer?
 - Ses plejebørns indflydelse på aktiviteter i hjemmet?
- Fysiske rammer
 - Ses en sammenhæng mellem indretning af fysiske rammer og plejebørns eventuelle særlige behov?
 - Ses plejebørns indflydelse og præg på indretning af eget værelse?

Tema: Familiestruktur og familiedynamik

Ses det afspejlet i praksis, at plejefamilien kan tilbyde trygge og stabile rammer for plejebarnet?

- Kommunikation og samspil
 - Hvordan opleves omgangstone, sprogbrug og tiltaleformer i familien?
 - Hvordan forebygges og løses konflikter i familien?
- Aktiviteter
 - Deltager plejeforældre i aktiviteter sammen med plejebørn?
 - Ses plejebørns indflydelse på aktiviteter i hjemmet?

- Fysiske rammer
 - Ses en sammenhæng mellem indretning af fysiske rammer og plejebørns eventuelle særlige behov?
 - Ses det i indretningen (f.eks. billeder på væggene), at plejebørn er en del af familien?
 - Er hjemmet rent og ryddeligt?

Tema: Kompetencer

Ses det afspejlet i praksis, at plejeforældre har de fornødne kompetencer til at varetage plejeopgaven?

- Kommunikation og samspil
 - Hvordan opleves omgangstone, sprogbrug og tiltaleformer i familien?
 - Hvilken plads har plejebørn i familien?
 - Hvordan forebygges eller løses konflikter i familien?
- Aktiviteter
 - Ses der tegn i hjemmet på, at plejefamilien deltager fælles i aktiviteter – som familie? (F.eks. billeder fra udflugter, ferier, fremtidsplaner eller andet)
- Fysiske rammer
 - Ses det i indretningen (f.eks. billeder på væggene), at plejebørn er en del af familien?

Tema: Økonomi

Ses det afspejlet i praksis, at plejefamiliens økonomi giver grundlag for en stabil anbringelse?

- Plejebørns behov kan tilgodeses? (F.eks. i forhold til kost og påklædning)
- Aktiviteter
 - Ses der tegn i hjemmet på, at plejebørn deltager i aktiviteter og arrangementer svarende til niveauet for jævnaldrende?
- Fysiske rammer
 - I hvilken vedligeholdelsesstand er hjemmet?

Tema: Fysiske rammer

Ses det afspejlet i praksis, at de fysiske rammer understøtter plejebørns udvikling og trivsel?

- Kommunikation og samspil
 - Hvordan omtales/præsenteres de fysiske rammer? (F.eks. af plejebarnet selv i forbindelse med rundvisningen)
 - Hvordan færdes plejebørn i hjemmet?
- Aktiviteter

- Hvilke aktiviteter er i gang under tilsynsbesøget? (Hvordan bruges hjemmet af plejebørnene?)
- Fysiske rammer
 - Hvordan ses indretningen tilpasset plejebørns alder og eventuelle særlige behov?
 - Ses det i indretningen (f.eks. billeder på væggene), at plejebørn er en del af familien?
 - Har plejebørn egne værelser?
 - Har plejebørns værelser et individuelt præg? Har de deres egne ting omkring sig?
 - Er der rum til udfoldelse – både inde og ude?
 - Er hjemmet rent og ryddeligt?